

ANALYSE FRA BØRNS VILKÅR • MAJ 2022

”Hvordan har du det?” - Børns oplevelse af at blive set og hørt i skolen

Opsummering

Hvert tredje barn, der har oplevet livskriser, fortæller, at de voksne på skolen ikke snakkede med dem om, hvordan de havde det

Langt fra alle børn, der bliver ramt af livskriser som eksempelvis mobning eller højt skolefravær, oplever, at de voksne i skolen taler med dem om, hvordan de har det. Det viser en undersøgelse fra Børns Vilkår, som også viser, at hvert fjerde barn oplever, at deres lærer heller ikke generelt spørger dem, hvordan de har det. Andelen af børn, der oplever, at læreren interesserer sig for dem, er gennemgående mindre i 7. klasse sammenlignet med 4. klasse.

Børns Vilkår har gennemført en spørgeskemaundersøgelse blandt 2.672 børn i 4. og 7. klasse. Undersøgelsen ser på, hvordan børn oplever at blive set og hørt af de voksne i skolen. Børns Vilkår ønsker med analysen at sætte fokus på den vigtige relation mellem børn og voksne i skolen, og hvordan man kan styrke relationen med udgangspunkt i børnenes oplevelser.

DET MENER VI MED LÆRERNES INTERESSE FOR BØRNENE

I undersøgelsen er børnene blevet spurgt om, hvor enige eller uenige de er i følgende udsagn:

- ”Min lærer er god til at støtte mig og hjælpe mig i skolen, når jeg har brug for det”
- ”Min lærer spørger mig nogle gange, hvordan jeg har det”
- ”Min lærer gør noget for, at jeg har det godt i klassen”
- ”Min lærer lytter til mig, hvis jeg kommer til ham/hende med et problem”

Vi omtaler i analysenotatet de fire spørgsmål under betegnelsen *barnets oplevelse af lærerens interesse for dem*.

Hvert tredje barn oplever ikke, at der bliver talt med dem, når de rammes af livskriser

Hvert tredje barn, som har oplevet mobning, højt fravær, alvorlig sygdom i den nære familie eller skilsmisse, oplevede ikke, at en voksen på skolen talte med dem om, hvordan de havde det, selvom skolen ifølge barnet kendte til situationen. Det er heller ikke alle børn, der bliver spurgt, hvilken hjælp de har brug for, når de rammes af livskriser. Det gælder for 38 pct. af de børn, der har haft meget fravær, og for 34 pct. af de børn, der har været udsat for mobning.

”Hvordan har du det?”

Børnene er i undersøgelsen blevet spurgt ind til, om de generelt oplever, at læreren nogle gange spørger, hvordan de har det. Her svarer hvert fjerde barn, at de er uenige i, at deres lærer nogle gange spørger dem, hvordan de har det.

Børn i 7. klasse oplever i mindre grad, at læreren interesserer sig for dem end børn i 4. klasse

Der er en større andel af børnene i 4. klasse, der oplever lærerens interesse, sammenlignet med børnene, der går i 7. klasse. Til spørgsmålet om, hvor enigt barnet er i udsagnet ”Min lærer spørger mig nogle gange, hvordan jeg har det”, svarer 31 pct. af børnene i 7. klasse, at de er uenige, mens det gælder for 19 pct. af børnene i 4. klasse. Der er også færre børn i 7. klasse, der oplever, at deres lærer er god til at støtte og hjælpe dem og gør noget for, at de har det godt i klassen.

Sammenhæng mellem skolelyst og oplevelse af lærernes interesse

Blandt de børn, der svarer, at de er uenige i, at deres lærer er god til at støtte og hjælpe dem i skolen, når de har brug for det, har halvdelen sjældent eller aldrig lyst til at gå i skole. Tilsvarende er andelen blandt børn, der er enige i udsagnet, 8 pct. Når det handler om udsagnet ”Min lærer gør noget for, at jeg har det godt i klassen”, har 43 pct. af børnene, der er uenige i udsagnet, sjældent eller aldrig lyst til at gå i skole. 8 pct. af børnene, der er enige i udsagnet om deres lærer, har tilsvarende lav skolelyst.

OM UNDERSØGELSEN

Børns Vilkår gennemførte i foråret 2021 en spørgeskemaundersøgelse blandt 2.672 børn i 4. og 7. klasse, der belyser, hvordan børn i Danmark trives socialt og fagligt i skolen.

I undersøgelsen er børnene både blevet spurgt ind til deres relationer til lærerne specifikt, mens de i andre af spørgsmålene er blevet spurgt ind til både lærere og andre voksne på skolen. Betegnelsen *voksne i skolen* dækker i dette notat over lærere, pædagoger og andre professionelle voksne, som børnene er sammen med i skoletiden.

Undersøgelsen er lavet som en del af et partnerskab med fokus på skolefravær mellem Egmont Fonden og Børns Vilkår.

Børns Vilkår anbefaler

Børnene i denne undersøgelse foreslår, at andre spørger ind og lytter til dem, når de gennemgår noget svært. De ønsker sig nogen at tale med, nogen, som forstår dem eller som måske selv har stået i samme situation. Skolens voksne spiller en afgørende rolle for, om børn og unge føler sig set og hørt. Samtidig spiller skolens voksne en afgørende rolle i forhold til at handle på børn og unges mistrivsel. Derfor anbefaler Børns Vilkår følgende:

01

Tag kontakt til børn, der oplever noget svært

Prioriter den nære kontakt til børnene. Sørg for, at der er systematik i, at de voksne spørger ind til, hvordan børnene har det. Dette er særligt vigtigt, hvis børnene oplever udfordringer som f.eks. højt fravær, mobning eller svære situationer derhjemme. Hvis udfordringen er mobning eller et utrygt klasse miljø, skal det håndteres efter de særlige regler på mobbeområdet i tillæg til at prioritere den nære kontakt. En positiv relation til den voksne i skolen bidrager i sig selv til børnenes mulighed for trivsel og udvikling.

02

Alle børn har ret til at blive set og hørt – uanset alder

Skolen skal understøtte, at alle børn har gode relationer til de professionelle voksne, de er sammen med i mange timer hver dag. Derfor skal der målrettet arbejdes med de professionelles relations- og inddragelseskompetencer både i uddannelsen og i løbende opkvalificering.

03

Grib tidligt ind, og styrk relationen mellem voksne og børn ved tegn på mistrivsel

Skolen skal gribe hurtigt ind ved tidlige tegn på mistrivsel og begyndende skolefravær. Dette skal ske i et tæt skole-hjem samarbejde. Samtidig skal skolen inddrage børnene i løsningen af problemet. Barnets perspektiv på problemet og idéer til løsninger er afgørende forudsætninger for at øge barnets tilstedeværelse og trivsel i skolen.

Hvert fjerde barn oplever ikke, at deres lærer spørger dem, hvordan de har det

25 pct. af børnene i 4. og 7. klasse er uenige i, at deres lærer nogle gange spørger dem, hvordan de har det. Undersøgelsen viser også, at andelen af børn, der oplever, at læreren interesserer sig for dem, er lavere i 7. end i 4. klasse. Blandt de børn, som ikke oplever lærerens interesse, er der en større andel, som sjældent eller aldrig har lyst til at gå i skole.

Hvert fjerde barn oplever ikke, at deres lærer spørger dem, hvordan de har det

25 pct. af børnene er helt eller delvist uenige i, at deres lærer nogle gange spørger dem, hvordan de har det. 28 pct. svarer, at de hverken er enige eller uenige, mens 48 pct. svarer, at de er helt eller delvist enige.

Hovedparten af børnene oplever, at deres lærer gør noget for, at de har det godt i klassen. Det er 79 pct. af børnene helt eller delvist enige i, mens 16 pct. svarer, at de hverken er enige eller uenige. 6 pct. af børnene er helt eller delvist uenige. Størstedelen af børnene svarer også, at de er enige i, at deres lærer er god til at støtte og hjælpe dem i skolen, når de har brug for det. 81 pct. svarer dette, mens 14 pct. hverken er enige eller uenige, og 5 pct. er uenige.

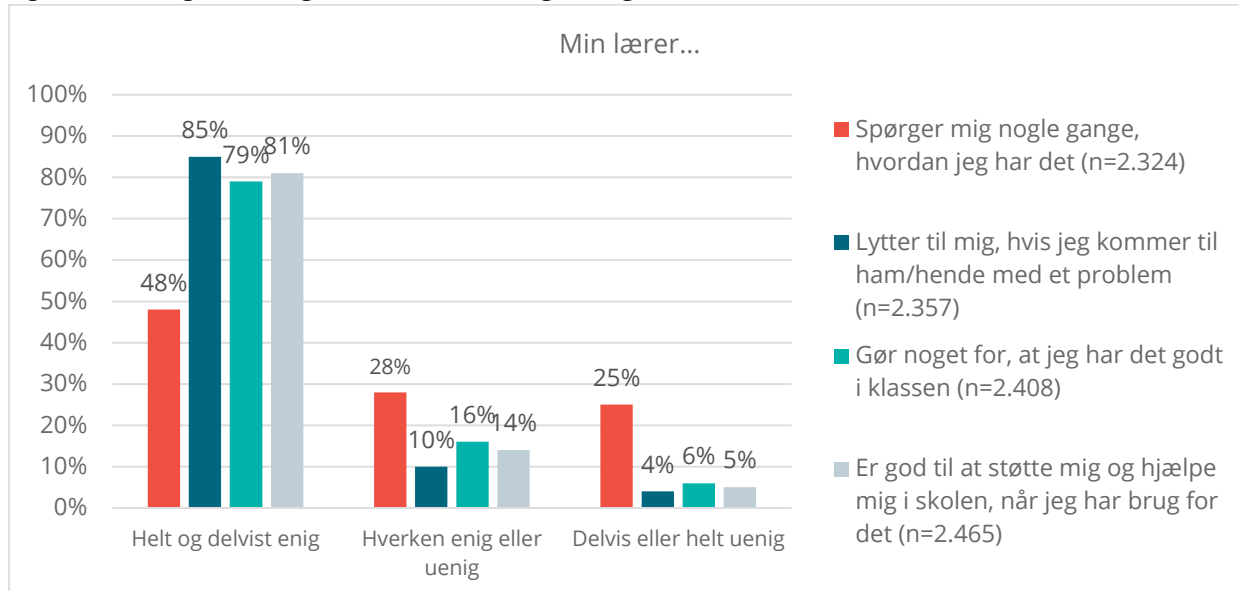

I skolen har mine lærer sat mig helt op foran, så de kan "holde øje med mig". Det er slet ikke, fordi jeg larmer - jeg tror bare godt, de ved, at jeg nogle gange har det lidt svært.

Nogle gange vil jeg virkelig gerne snakke med min lærer, men jeg synes bare det er så svært at tage sig sammen til at spørge "kan vi snakke på et tidspunkt?".

Jeg tror, at jeg nogle gange ser trist ud bevidst, for at håbe på, at hun opdager det. Men det gør hun ikke rigtigt. Jeg tror ikke, det er fordi, at hun ikke vil se det - jeg ved det ikke.

13-årig pige til BørneTelefonen

Figur 1: Hvor enig eller uenig er børnene i forskellige udsagn om deres lærer

Figuren viser fire underspørgsmål fra matrixet: "Hvor enig eller uenig er du i følgende udsagn om din lærer? Tænk på den lærer, du har flest timer med om ugen, når du svarer. Prøv at svare dét, som du tror, din lærer gør eller mener." I spørgsmålet kunne man også svare "ved ikke". Disse svar fremgår ikke af figuren.

Den primære faktor, der afgør lærer-elev-relationens kvalitet, er, om børnene mærker, at de har en betydning for de voksne. Og det handler grundlæggende om, at barnet tænker "den voksne vil mig gerne". Små signaler som imødekommende ord, interesserede spørgsmål og venlig mimik gør en stor forskel

Interview med Louise Klinge, børne- og skoleforsker

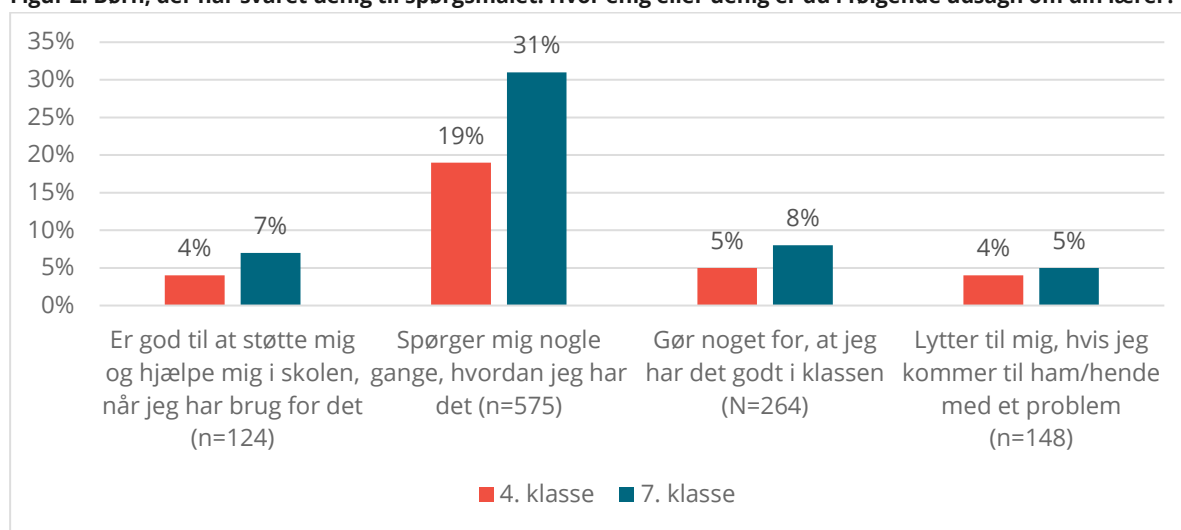
En mindre andel i 7. klasse end i 4. klasse oplever, at læreren interesserer sig for dem

Der er en større andel af børn, der går i 7. klasse, der ikke oplever, at læreren interesserer sig for dem. Det kommer her til udtryk ved, at færre børn i 7. klasse end i 4. klasse oplever, at læreren spørger ind til, hvordan de har det, gør noget for, at de har det godt i klassen og er gode til at støtte og hjælpe i skolen.

Blandt børnene i 4. klasse er 19 pct. uenige i udsagnet "Min lærer spørger mig nogle gange, hvordan jeg har det", mens dette gælder for 31 pct. af børnene i 7. klasse. 5 pct. af børnene i 4. klasse er uenige i udsagnet "Min lærer gør noget for, at jeg har det godt i klassen", mod 8 pct. af

børnene i 7. klasse. Derudover svarer 4 pct. af børnene i 4. klasse, at de er uenige i, at deres lærer er god til "at støtte mig og hjælpe mig i skolen, når jeg har brug for det", mens 7 pct. svarer dette i 7. klasse.

Figur 2: Børn, der har svaret uenig til spørgsmålet: Hvor enig eller uenig er du i følgende udsagn om din lærer?

Krydsene er lavet mellem klassetrin "Hvilken klasse går du i?" og spørgsmålet "Hvor enig eller uenig er du i følgende udsagn om din lærer? Tænk på den lærer, du har flest timer med om ugen, når du svarer. Prøv at svare dét, som du tror, din lærer gør eller mener". I figuren er de børn, som har svaret, at de er helt eller delvist uenige med udsagnene sammenlignet. I spørgsmålet kunne man også svare "ved ikke". Disse svar fremgår ikke af figuren.

Jeg er en pige på 10 år som har det svært med nogle timer i skolen og det er med en bestemt lærer (...). Vi har haft noget gruppearbejde hvor jeg ikke lige kom i den bedste gruppe. og det har påvirket mig meget og det har også gjort sådan at jeg har det svært med en lærer fordi jeg synes hun er ret skrap (...). Jeg er stadig rigtig ked af det over det og det fylder rigtig meget af min hverdag og jeg har ikke lyst til at tage i skole

10-årig pige til BørneTelefonen

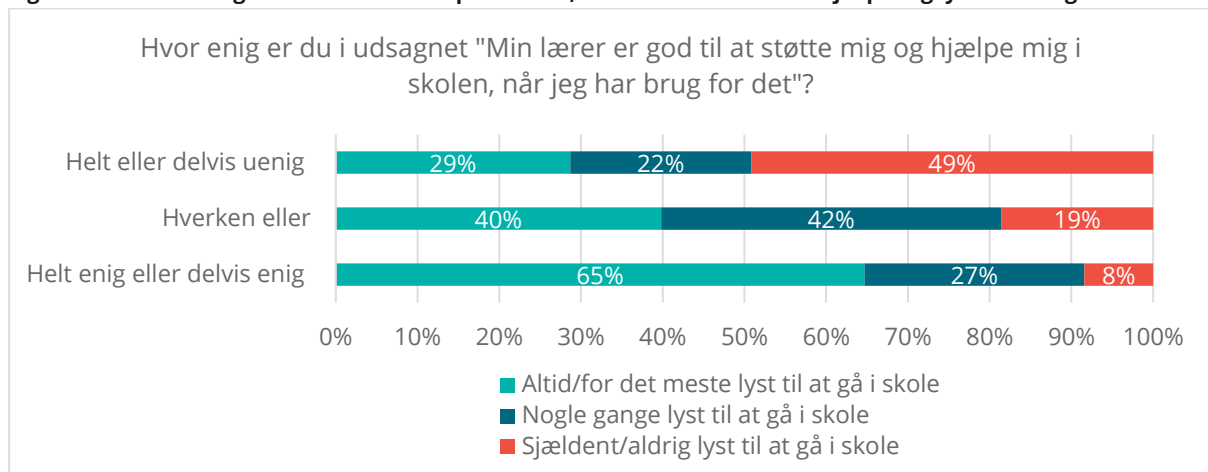
Sammenhæng mellem lysten til at gå i skole og oplevelse af lærerens interesse for børnene

Halvdelen af de børn, som har svaret, at de er uenige i, at deres lærer er god til at støtte dem og hjælpe dem i skolen, når de har brug for det, har sjældent eller aldrig lyst til at komme i skole. Andelen er markant lavere blandt børn, der er enige i, at deres lærer støtter og hjælper dem. Her svarer 8 pct., at de sjældent eller aldrig har lyst til at gå i skole.

Blandt de børn, som er uenige i, at deres lærer nogle gange spørger dem, hvordan de har det, svarer 24 pct., at de sjældent eller aldrig har lyst til at gå i skole. Det gælder 8 pct. blandt børn, som er enige i, at deres lærer nogle gange spørger ind til deres trivsel.

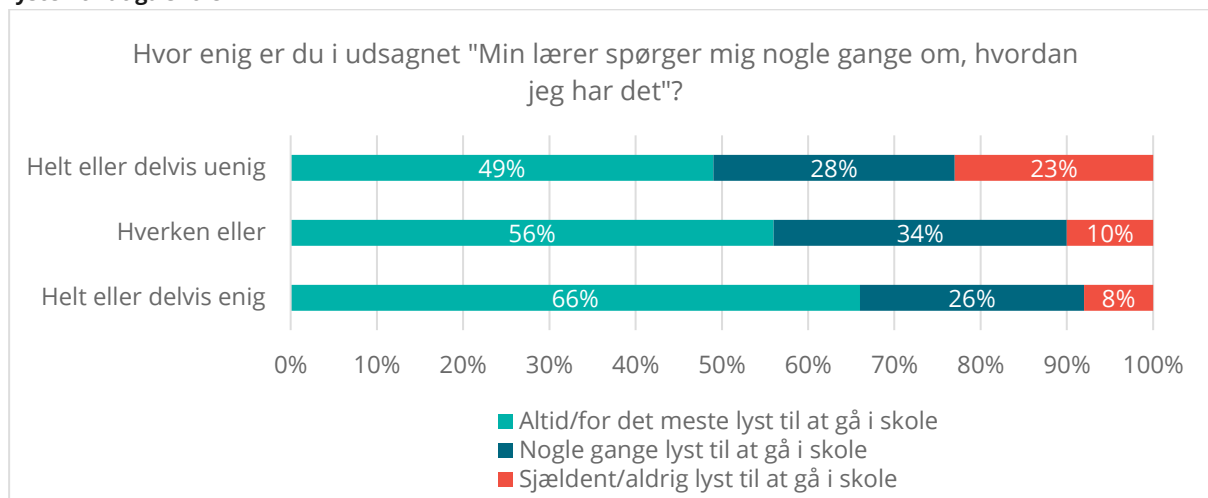
43 pct. af børnene, som er uenige i, at deres lærer gør noget for, at de har det godt i klassen, og 52 pct. som er uenige i, at deres lærer lytter til dem, når de kommer med et problem, svarer, at de sjældent eller aldrig har lyst til at gå i skole. Andelen blandt børnene, der svarer, at de er enige i udsagnene om deres lærer, er hhv. 8 og 9 pct.

Figur 3: Sammenhæng mellem børnenes oplevelse af, at deres lærer støtter/hjælper og lysten til at gå i skole

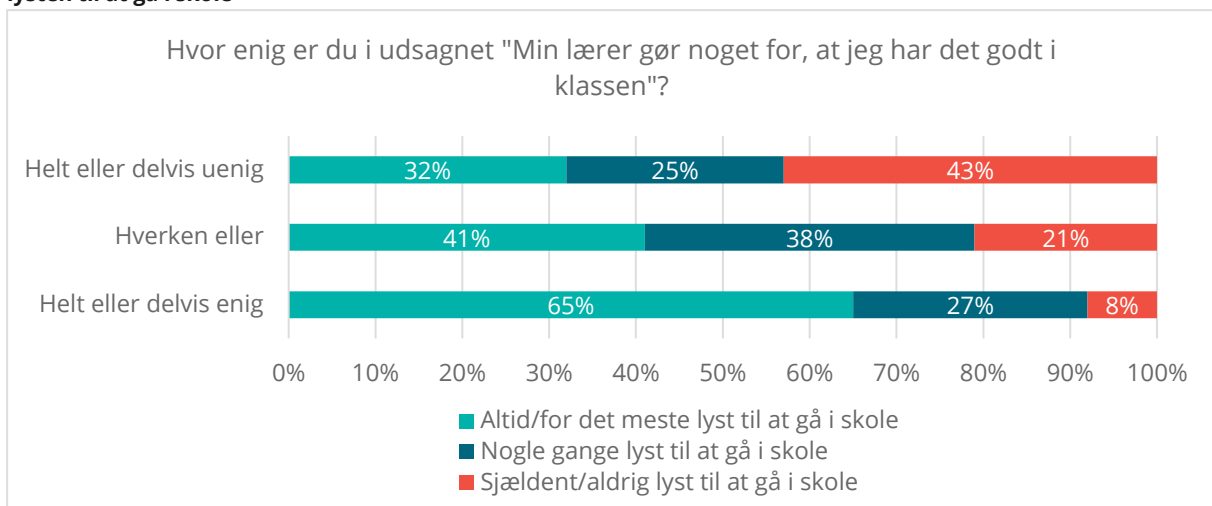
Antal besvarelser: 2.117. Figuren viser et kryds mellem spørgsmålet "Hvor enig eller uenig er du i følgende udsagn om din lærer? Tænk på den lærer, du har flest timer med om ugen, når du svarer. Prøv at svare dét, som du tror, din lærer gør eller mener: Min lærer er god til at støtte mig og hjælpe mig i skolen, når jeg har brug for det" og spørgsmålet "Hvordan har du det for tiden med at gå i skole?". I spørgsmålet kunne man også svare "ved ikke". Disse svar fremgår ikke af figuren.

Figur 4: Sammenhæng mellem børnenes oplevelse af, at deres lærer spørger dem om, hvordan de har det, og lysten til at gå i skole

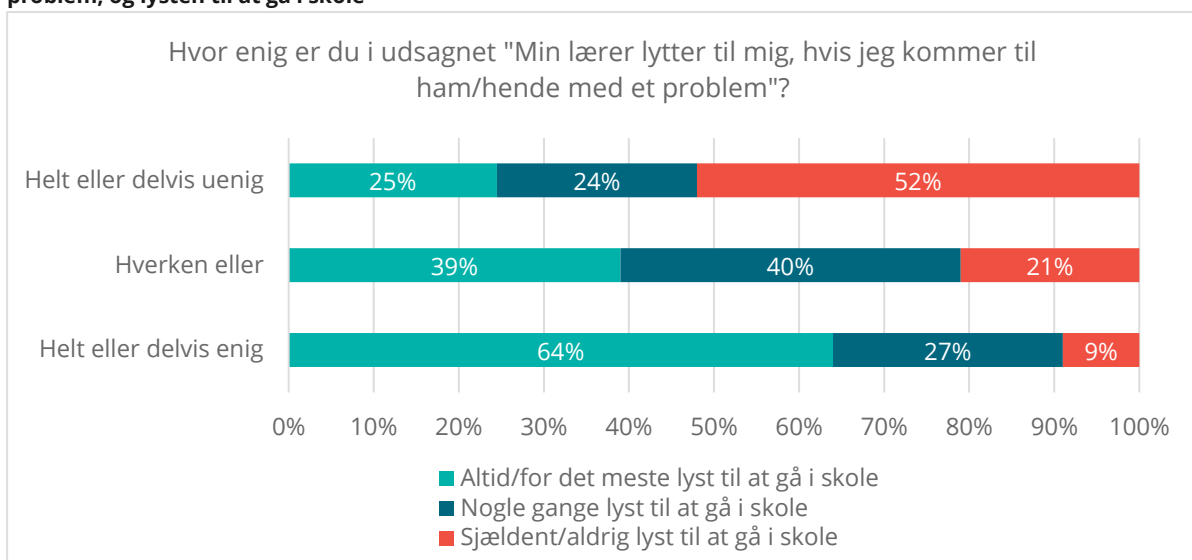
Antal besvarelser: 2.289. Figuren viser et kryds mellem spørgsmålet "Hvor enig eller uenig er du i følgende udsagn om din lærer? Tænk på den lærer, du har flest timer med om ugen, når du svarer. Prøv at svare dét, som du tror, din lærer gør eller mener: Min lærer spørger mig nogle gange om, hvordan jeg har det" og spørgsmålet "Hvordan har du det for tiden med at gå i skole?". I spørgsmålet kunne man også svare "ved ikke". Disse svar fremgår ikke af figuren.

Figur 5: Sammenhæng mellem børnenes oplevelse af, at deres lærer gør noget for, at de har det godt i klassen, og lysten til at gå i skole

Antal besvarelser: 2.372. Figuren viser et kryds mellem spørgsmålet "Hvor enig eller uenig er du i følgende udsagn om din lærer? Tænk på den lærer, du har flest timer med om ugen, når du svarer. Prøv at svare dét, som du tror, din lærer gør eller mener: Min lærer gør noget for, at jeg har det godt i klassen" og spørgsmålet "Hvordan har du det for tiden med at gå i skole?". I spørgsmålet kunne man også svare "ved ikke". Disse svar fremgår ikke af figuren.

Figur 6: Sammenhæng mellem børnenes oplevelse af, at deres lærer lytter til dem, hvis de kommer med et problem, og lysten til at gå i skole

Antal besvarelser: 2.316. Figuren viser et kryds mellem spørgsmålet "Hvor enig eller uenig er du i følgende udsagn om din lærer? Tænk på den lærer, du har flest timer med om ugen, når du svarer. Prøv at svare dét, som du tror, din lærer gør eller mener: Min lærer lytter til mig, hvis jeg kommer til ham/hende med et problem" og spørgsmålet: "Hvordan har du det for tiden med at gå i skole?". I spørgsmålet kunne man også svare "ved ikke". Disse svar fremgår ikke af figuren.

Man ved, at lærer-elev-relationens kvalitet påvirker børnenes læreprocesser og deres faglige resultater. Det påvirker børnenes relationer til hinanden. Deres trivsel, og det er over en bred kam. Det er både deres selvværd, stressniveau og selvregulering. Der er også store undersøgelser, der viser, at det påvirker deres fremtid. Her taler vi både uddannelses- og familieforhold, lønindkomst og resiliens dvs. nervesystemets modstandsdygtighed.

Interview med Louise Klinge, børne- og skoleforsker

FORSKNING: DÅRLIGE LÆRER-ELEV-RELATIONER ER EN RISIKOFAKTOR I FORHOLD TIL SKOLEFRAVÆR

En panelundersøgelse foretaget af VIVE (2020) viser, at flere faktorer har betydning for bekymrende skolefravær. Blandt andet er der en sammenhæng mellem dårlige lærer-elev-relationer og fravær. At dårlige lærer-elev-relationer er en risiko for skolefravær bakkes også op af anden forskning (Gubbels, van der Put & Assink 2019).

De forhold i skolen, som undersøgelsen fremhæver af betydning for bekymrende skolefravær, er manglende faglig trivsel samt støtte og inspiration i undervisningen. Derudover har det også betydning, om eleverne i lavere grad føler, at deres lærer har høje forventninger til dem fagligt.

Kilder: Panelanalyse af bekymrende skolefravær, 2020

Hvert tredje barn ramt af livskriser oplever ikke, at en voksen på skolen taler med dem om, hvordan de har det

Hvert tredje barn, der har oplevet skilsmisse, alvorlig sygdom i den nære familie, højt fravær eller mobning, fortæller, at der ikke var en voksen på skolen, som talte med dem om, hvordan de havde det, selvom skolen kendte til situationen.

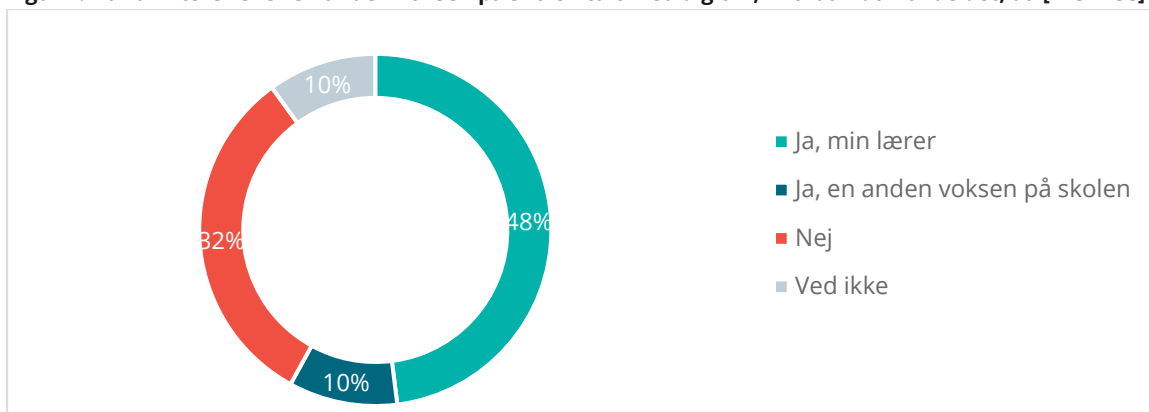
Hvert tredje barn oplever ikke at blive spurgt om, hvordan det har det

I undersøgelsen har 1.390 børn svaret, at de inden for de seneste fem år har oplevet, at deres forældre var flyttet fra hinanden eller blevet skilt, at en i den nære familie var blevet ramt alvorlig sygdom (f.eks. kræft eller hjerteproblemer), at de var blevet udsat for mobning eller havde haft en periode med meget fravær (som ikke skyldtes ferie eller sygdom).

Undersøgelsen viser, at 32 pct. af de børn, som har oplevet en af disse livskriser, mener, at skolen ikke kendte til deres livskrise. 27 pct. er i tvivl, mens 41 pct. mener, at skolen kendte til livskrisen.

De børn, som har svaret, at skolen kendte til livskrisen, er i undersøgelsen blevet spurgt om, hvorvidt der var en voksen på skolen, som talte med dem om, hvordan de havde det. Halvdelen svarer, at deres lærer snakkede med dem om det, mens hvert tiende svarer, at de talte med en anden voksen på skolen. En tredjedel svarer nej og hvert tiende "ved ikke".

Figur 7: Har din lærer eller en anden voksen på skolen talt med dig om, hvordan du havde det, da [livskrise]?

Antal besvarelser: 573. Figuren viser spørgsmålet "Har din lærer eller en anden voksen på skolen talt med dig om, hvordan du havde det, da [livskrise]?". Livskriserne er i denne figur samlet, men består af følgende kriser: "dine forældre flyttede fra hinanden eller skulle skilles", "en i din nære familie blev ramt af alvorlig sygdom", "du blev udsat for mobning" eller "du havde en periode med meget fravær fra skolen". Det er kun dem, som har svaret ja til spørgsmålet "Vidste din skole, at [livskrise]?", som har fået dette spørgsmål.

Belastningen af vores nervesystem, når vi er i udsatte livssituationer, bliver mindre, når man får lov til at sige dét højt, der er svært, og når man ikke føler sig alene.

Interview med Louise Klinge, børne- og skoleforsker

Hvert fjerde barn, der oplever mobning, svarer, at lærerne ikke spørger om, hvordan de har det

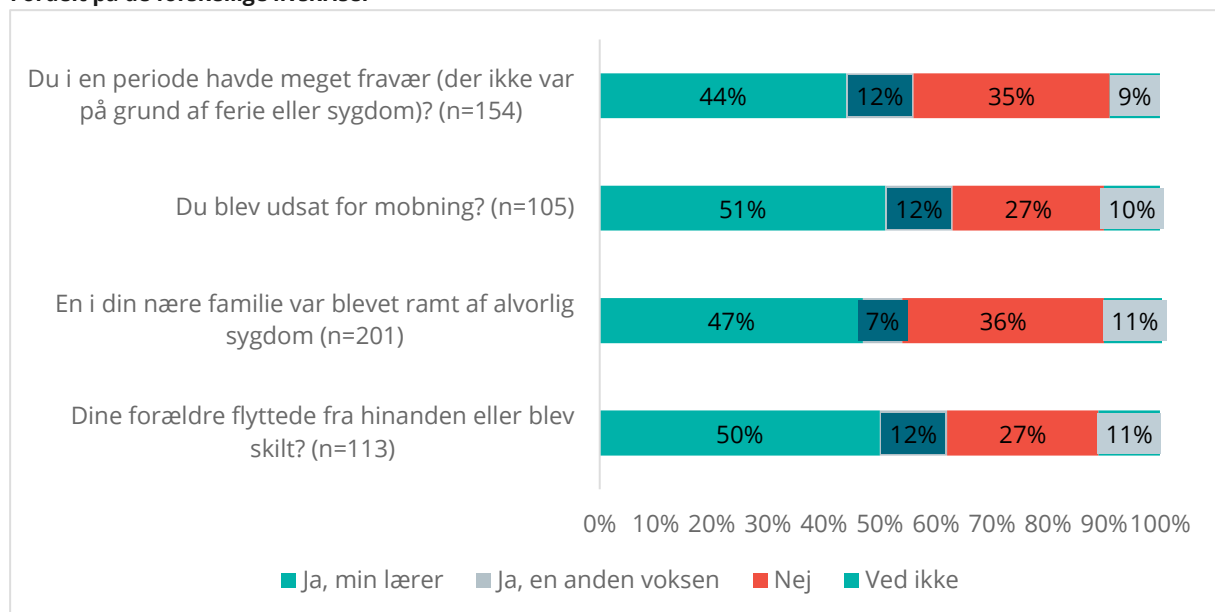
I undersøgelsen er der blevet spurgt ind til fire forskellige livskriser. To af disse, mobning og højt fravær, er kriser, som skolen har en stor rolle i at håndtere.

Blandt de børn, der har oplevet at blive udsat for mobning, og som mener, at skolen kendte til det, svarer 27 pct., at der ikke var en voksen på skolen, som talte med dem om, hvordan de havde det, mens 63 pct. af børnene oplevede, at der var en voksen på skolen, som talte med dem.

Hvert tredje barn med højt fravær oplever ikke at blive spurgt om, hvordan de har det

35 pct. af børnene, som har haft en periode med meget fravær, svarer, at der ikke var en voksen på skolen, som talte med dem om, hvordan de havde det i den forbindelse. 56 pct. af børnene oplevede, at der var en voksen på skolen, som talte med dem om det.

Figur 8: Har din lærer eller en anden voksen på skolen talt med dig om, hvordan du havde det, da [livskrise]? – Fordelt på de forskellige livskriser

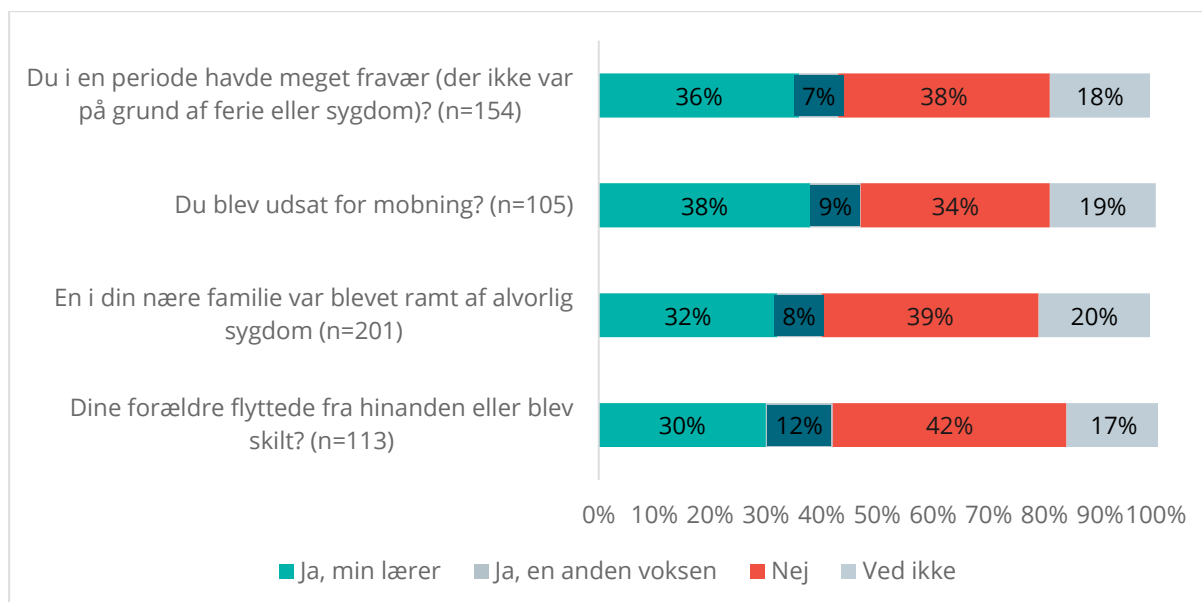
Figuren viser spørgsmålet "Har din lærer eller en anden voksen på skolen talt med dig om, hvordan du havde det, da [livskrise]?". Det er kun dem, som har svaret ja til spørgsmålet "Vidste din skole, at [livskrise]?", som har fået dette spørgsmål.

Ikke alle børn oplever at blive spurgt om, hvilken hjælp de har brug for

34 pct. af de børn, der har været udsat for mobning bliver ikke spurgt af en voksen på skolen om, hvilken hjælp de har brug for i denne forbindelse. Blandt de børn, der har oplevet at have højt fravær, er der 38 pct., som svarer, at de ikke er blevet spurgt.

Hhv. 47 og 43 pct. af børnene oplevede at blive spurgt om, hvilken hjælp de havde brug for, da de oplevede mobning og fravær.

Figur 9: Har din lærer eller en anden voksen på skolen spurgt dig om, hvilken hjælp du havde brug for, da [livskrise]?

Figuren viser spørgsmålet "Har din lærer eller en anden voksen på skolen spurgt dig om, hvilken hjælp du havde brug for, da [livskrise]?". Det er kun dem, som har svaret ja til spørgsmålet "Vidste din skole, at [livskrise]?", som har fået dette spørgsmål.

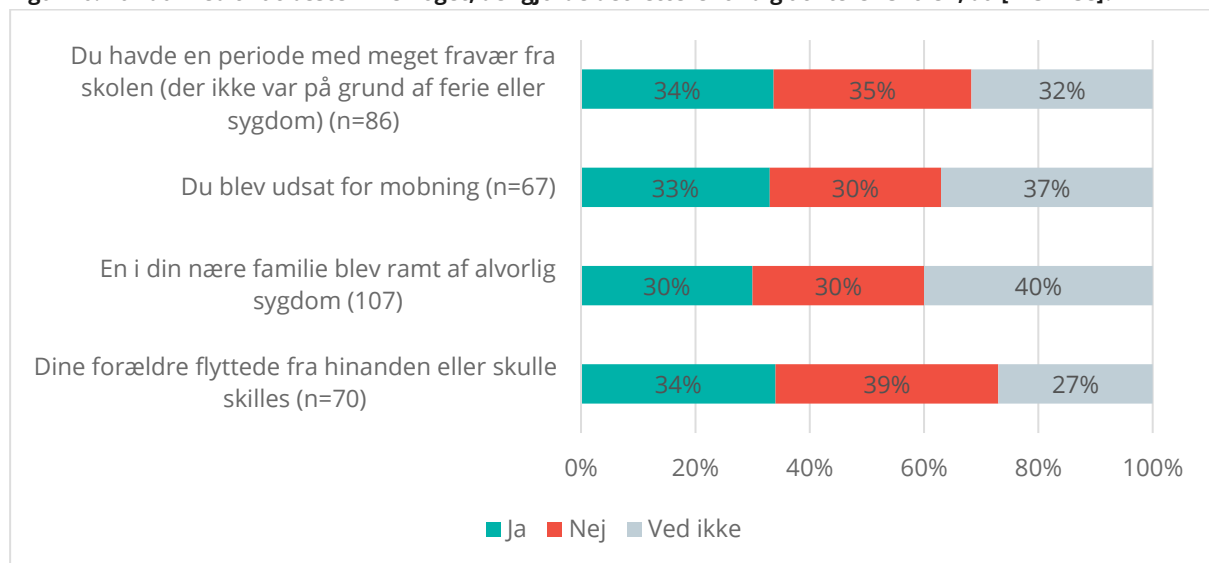

"Jeg har en kvindelig lærer, som jeg har et okay godt forhold til. (...). Jeg har fortalt hende mange ting, som jeg har bokset lidt med gennem det seneste år. Lige for tiden er der en rigtig personlig ting, der fylder lidt i mit liv. Min lærer ved det godt, fordi jeg har skrevet det til hende. Jeg vil gerne snakke med hende om det, men det tror jeg ikke jeg kan. Jeg har ikke mod nok til det"

13-årig pige til BørneTelefonen

Børnene er også blevet spurgt, om de var med til at bestemme noget, der gjorde det lettere for dem at være i skolen, da de blev ramt af livskrisen. Hhv. 30 og 35 pct. svarer, at de ikke var med til at bestemme noget, der gjorde det lettere for dem at være i skole, da de blev udsat for mobning eller i en periode havde meget fravær.

Figur 10: Var du med til at bestemme noget, der gjorde det lettere for dig at være i skolen, da [livskrise]?

Figuren viser spørgsmålet "Var du med til at bestemme noget, der gjorde det lettere for dig at være i skolen, da [livskrise]?". Det er kun dem, som har svaret ja til spørgsmålet "Har din lærer eller en anden voksen på skolen talt med dig om, hvordan du havde det, da [livskrise]?".

For et halvt-andet-år siden fik jeg en form for stress. Jeg var ked af det hver dag i flere måneder (...). Da jeg kom i 7. fik jeg en lærer - hende åbnede jeg mig meget hurtigt op til. Det havde jeg brug for. (...). Det betyder meget for mig, at jeg har en, som er med hele tiden, og som er der for mig

Pige 14 år til BørneTelefonen

Børn: Spørg ind og lyt til os, når vi har det svært

Når børnene åbent skal svare på, hvad skolen eller venner kan gøre for at hjælpe andre børn i en lignende situation, handler mange af besvarelserne om, at man skal spørge ind, lytte og tale med nogen, der forstår og har prøvet at stå i samme situation. Samtidig understreger nogle børn også vigtigheden af, at der skal gives plads til det enkelte barn, der står i en svær situation.

Vi kan ringe til dem og spørge hvorfor han/hun ikke har været i skole i noget tid så kan man hjælpe dem

Pige, 7. klasse fra panelundersøgelsen

Ja snak med barnet det er kun dem der har en jordisk chance for at vide hvad der er galt. men der er stor chance for at de ikke ved hvordan de skal håndtere det. og for gudernes skyld lyt til hvad de vil og ikke vil og lad være med at tvinge dem til noget de ikke vil før i har hørt alle barnets argumenter. vi er klogere end i tror

Pige, 7. klasse fra panelundersøgelsen

Metode

Analyserne i dette analysenotat baserer sig på en spørgeskemaundersøgelse blandt børn i 4. og 7. klasse samt samtaler på BørneTelefonen.

Om spørgeskemaundersøgelsen

I perioden 20. maj til 25. juni 2021 har 2.672 børn i 4. og 7. klasse besvaret et elektronisk spørgeskema udsendt af Børns Vilkår. Børnene, som har besvaret spørgeskemaet, er en del af Børns Vilkårs børnepanel, som består af skoleklasser i hele landet. Panelet er etableret i efteråret 2020 gennem en stratificeret udvælgelse, som sikrer repræsentativitet på skoleniveau på en række parametre som skolestørrelse og elevsammensætning.

Tabel 1: svarprocent på klasse og børneniveau

Klassetrin	Antal klasser i panelet	Antal klasser, der har svaret	Antal mulige besvarelser	Antal faktiske besvarelser	Svarprocent på klasseniveau	Svarprocent på elevniveau
Fjerde klasser	145	72	3074	1380	50 %	45 %
Syvende klasser	138	66	2926	1294	48 %	44 %
I alt	283	138	6000	2674	49 %	45 %

I figuren fremgår det, at svarprocenten på klasseniveau er ca. 49 pct, mens svarprocent på elevniveau er 45 pct.

Repræsentativitet i spørgeskemaundersøgelsen

Vi har sammenlignet analyseudvalget med populationsdata hentet fra Danmarks Statistik på en række centrale parametre; køn, klassetrin, region og herkomst.

Samlet set er elevbesvarelserne i skolepanelet repræsentative på køn og delvist på region (Sjælland og Midtjylland) samt for gruppen af indvandrere. På klassetrin afviger analyseudvalget fra populationen. Det samme gælder for nogle af regionerne (Hovedstaden, Syddanmark og Nordjylland) samt for gruppen med dansk oprindelse og efterkommere. Da forskellene mellem analyseudvalget og populationen er små, har vi valgt ikke at vægte data i analyserne, da dette kan medføre andre problematikker, idet vi ikke kender alle karakteristika ved den population, vi undersøger. Tabel 2 viser testresultaterne, der er gennemført ved hjælp af z-tests med et fastsat signifikansniveau på 80 pct. og en kritisk værdi på $\pm 1,28$.

Alle sammenhænge fra panelundersøgelsen er testet ved hjælp af X2. Kun statistiske signifikante sammenhænge ($p < 0,05$) indgår og omtales i disse analyser.

		Analyseudvalg		Population		Z-værdi	P-værdi
		Antal	Andel	Antal	Andel		
Køn*	Drenge	1327	50,1%	66.626	50,8 %	-0,68	0,50
	Piger	1320	49,9%	64.550	49,2 %	0,68	0,50
	Total	2647	100%	131.176	100%		
Klassetrin	4. klasse	1380	51,6%	65163	49,7%	2,00	0,05
	7. klasse	1292	48,4%	66013	50,3%	-2,00	0,05
	Total	2672	100%	131.176	100%		
Region**	Hovedstaden	686	26,3%	40.121	30,6%	-4,76	<0,01
	Sjælland	367	14,1%	19.127	14,6%	-0,74	0,46
	Syddanmark	771	29,6%	28.293	21,6%	9,96	<0,01
	Midtjylland	627	24,1%	30.777	23,5%	0,73	0,47
	Nordjylland	156	6,0%	12.858	9,8%	-6,57	<0,01
	Total	2607	100%	131.176	100%		
Herkomst***	Dansk oprindelse	2346	89,3%	114928	87,6%	2,63	<0,01
	Indvandrere	125	4,8%	6485	4,9%	-0,35	0,73
	Efterkommere	155	5,9%	9763	7,4%	-3,01	<0,01
	Total	2626	100%	131.176	100%		

*Der er i undersøgelsen 25 børn, som har angivet "anden kønsidentitet" på spørgsmålet om køn. Denne gruppe indgår ikke i repræsentativitetstesten.

**Der er i undersøgelsen 65 børn, hvor der ikke findes data om geografi. Denne gruppe indgår ikke i repræsentativitetstesten.

***Der er i undersøgelsen 46 børn, der har angivet "ved ikke" på spørgsmålet om eget eller mors fødeland. Denne gruppe indgår ikke i repræsentativitetstesten.

Eksplorative interviews og pilottest

I forbindelse med designet af spørgeskemaet er der gennemført fem interviews med i alt 11 børn fra 4. og 7. klasse. Interviewene har blandt andet handlet om forskellige skolerelaterede emner.

Derudover er der foretaget to pilottests af spørgeskemaerne i hhv. en 4. og 7. klasse. Spørgeskemaet er opsat i Børns Vilkårs surveydesign, som er udviklet og tilpasset børnenes alder og med fokus på at sikre høj svar kvalitet og at øge børnenes motivation. Systemet har blandt andet en oplæsningsfunktion, så skolebørn med læsevanskeligheder kan få oplæst alle spørgsmål og svar.

Spørgsmål om livskriser

I børnepanelsundersøgelsen er der stillet forskellige spørgsmål for at få viden om børns erfaringer med at blive inddraget af lærere og andre voksne på skolen i forskellige scenarier. For at få indsigt i, om børnene bliver inddraget, er der blevet stillet et spørgsmål, om børnene har oplevet skilsmisse, alvorlig sygdom i nær familie, mobning eller meget fravær inden for de seneste fem år af deres liv. De børn, der har oplevet et af scenarierne, stilles herefter nogle opfølgende spørgsmål.

Hvis børnene har oplevet flere scenarier, f.eks. både mobning og meget fravær, så har barnet kun fået opfølgende spørgsmål til *et* af disse scenarier. Spørgeskemaet har opstillet kvoter, så barnet har fået opfølgende spørgsmål til det scenarium, som færrest har oplevet – så de scenarier, der er mindst fyldt op, prioriteres (quotas least filled).

Baggrunden for at vælge filteret 'Quotas least filled' har været, at det kan blive for meget for barnet at svare på de samme spørgsmål om forskellige begivenheder. Spørgsmålene ville komme til at minde meget om hinanden – og spørgeskemaet kan også blive for langt. Et punkt at være opmærksom på er dog, at børn, der har oplevet flere scenarier (hvilket måske betyder, at de har haft det sværere end de børn, som kun har oplevet et) ikke er spurgt ind til inddragelse i forhold til alle de situationer, de er stået i. Hvis de havde fået lov til at svare på alle scenarierne, havde andelen af børn, der var blevet inddraget, måske set anderledes ud.

Om samtaler på BørneTelefonen

De frivillige rådgivere på BørneTelefonen registrerer en lang række informationer om hver enkelt rådgivningssamtale, de har med et barn eller en ung. BørneTelefonen består af fem forskellige platforme, hvor børn og unge kan kontakte en frivillig rådgiver eller andre børn og unge. De fem platforme er: telefonen, chatten, SMS, Brevkassen og Børn hjælper børn.

I dette analysenotat anvendes der citater fra BørneTelefonens platforme fra 2021.

Litteratur

Gubbels, J., van der Put, C.E. & Assink, M. (2019). Risk Factors for School Absenteeism and Dropout: A Meta-Analytic Review. *Journal of Youth and Adolescence*, vol. 48, nr. 9, s. 1637-1667.

Kristensen, N. m.fl. (2020). Panelanalyse af bekymrende skolefravær. VIVE – Det nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd

Kolofon

Maj 2022

Analyseansvarlig: Kristine Dyhr Berentz

Tekst og analyse: Kristine Dyhr Berentz og Sofie Stage